

Κυριακή Μιχαλοπούλου Ειδική Ιατρός Εργασίας

Η εργασία αποτελεί αναμφισβήτητα το σημαντικότερο μέσο βιοπορισμού, κοινωνικής προσφοράς και έκφρασης της δημιουργικότητας του ανθρώπου. Πέρα όμως από τις ευεργετικές επιδράσεις της, ενδέχεται να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, εφόσον δεν λαμβάνονται τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα.

Ενώ ο τεχνικός ασφαλείας είναι ο σύμβουλος του εργοδότη σε θέματα ασφαλείας στην εργασία, ο Ιατρός Εργασίας (ΙΕ) είναι ο ειδικός για την πρόληψη των εργασιακών κινδύνων για την υγεία, για την προσαρμογή της εργασίας στις εκάστοτε ιδιαιτερότητες του κάθε εργαζομένου, αλλά και για την προαγωγή της υγείας των εργαζομένων γενικότερα.

Η Ιατρική της Εργασίας είναι Ιατρική ειδικότητα και όχι Ιατρική ιδιότητα. Δηλαδή όπως ένας ιατρός ειδικεύεται στην Καρδιολογία, ένας άλλος ειδικεύεται στην Ιατρική της Εργασίας. Συγκεκριμένα, ο Ιατρός Εργασίας μετά τη λήψη του πτυχίου της ιατρικής σχολής, ειδικεύεται συνολικά επί τετραετία στην Παθολογία, Πνευμονολογία, ΩΡΛ, Ορθοπαιδική, Οφθαλμολογία, Δερματολογία, Καρδιολογία και Ψυχιατρική, στην αντιμετώπιση οξέων συμβάντων στο χώρο εργασίας, και έχει επιπλέον γνώσεις τοξικολογίας, εργονομίας, επιδημιολογίας, στατιστικής ανάλυσης καθώς και ψυχολογίας της εργασίας.

Ο ρόλος του ΙΕ είναι ιατρικός (κλινική ιατρική, πρόληψη- προαγωγή υγείας), και ταυτόχρονα συμβουλευτικός. Ο Νόμος 3850/2010 προβλέπει λεπτομερώς όλες τις αρμοδιότητες του Ιατρού Εργασίας σχετικά με την προστασία της εργασιακής υγείας. Έτσι ο ιατρός εργασίας προβαίνει σε ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων σχετικό με τη θέση εργασίας τους, μετά την πρόσληψη ή την αλλαγή θέσης εργασίας τους, καθώς και σε περιοδικό ιατρικό έλεγχο, και γενικά όταν προκύπτουν προβλήματα υγείας που επηρεάζουν ή επηρεάζονται από την εργασία. Ταυτόχρονα, συμβουλεύει προφορικά και γραπτά, μεταξύ άλλων, για θέματα της παραγωγικής διαδικασίας, φυσιολογίας και ψυχολογίας της εργασίας, εργονομίας και υγιεινής της εργασίας. Οργανώνει την υπηρεσία παροχής πρώτων βοηθειών και συμβουλεύει σε θέματα αρχικής τοποθέτησης και αλλαγής θέσης εργασίας για λόγους υγείας, προσωρινά ή μόνιμα, καθώς και ένταξης ή επανένταξης μειονεκτούντων ατόμων στην παραγωγική διαδικασία, ακόμη και σε υπόδειξη αναμόρφωσης της θέσης εργασίας. Επιβλέπει τη συμμόρφωση των εργαζομένων στους κανόνες υγιεινής και ασφαλείας της εργασίας, ενημερώνει τους εργαζομένους για τους κινδύνους που προέρχονται από την εργασία τους, καθώς και για τους τρόπους πρόληψής τους, παρέχει επείγουσα θεραπεία σε περίπτωση ατυχήματος ή αιφνίδιας νόσου, κι εκτελεί προγράμματα εμβολιασμού των εργαζομένων.

Ο ιατρός εργασίας ερευνά τις αιτίες των ασθενειών που οφείλονται στην εργασία, αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών και προτείνει μέτρα για την πρόληψη των ασθενειών αυτών. Αναγγέλλει, μέσω της επιχείρησης, στην επιθεώρηση εργασίας ασθένειες των εργαζομένων που οφείλονται στην εργασία. Οι επαγγελματικές ασθένειες περιγράφονται στο

ΠΔ41 του 2012 και περιλαμβάνουν ασθένειες από χημικούς, βιολογικούς και φυσικούς παράγοντες, όπως και παθήσεις του δέρματος και του αναπνευστικού συστήματος.

Με τη λήψη της ειδικότητας της Ιατρικής της Εργασίας και τη διαρκή εκπαίδευση και ενασχόληση με το αντικείμενο αυτό, ο Ειδικός Ιατρός Εργασίας (ΕΙΕ) έχει τα αναγκαία προσόντα ώστε να προσφέρει υπηρεσίες υψηλού επιπέδου στους χώρους εργασίας. Αυτό εξάλλου αποδείχτηκε περίτρανα στην περίοδο της πανδημίας, καθώς οι ΕΙΕ κατάφεραν να περιφρουρήσουν την υγεία των εργαζομένων στο έπακρο.

Δυστυχώς, η σημερινή πραγματικότητα στη χώρα, μετά και την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΠΝΠ) του 2020, δεν είναι τόσο ρόδινη. Με βάση αυτήν, ιατροί που έχουν άλλες ιατρικές ειδικότητες και παράλληλα καθήκοντα σχετιζόμενα με την αρχική τους ειδικότητα, δύνανται να ασκούν και καθήκοντα Ιατρού Εργασίας ως πρόσθετη απασχόληση. Σύμφωνα με την ΠΝΠ δηλαδή, υπάρχει περίπτωση ένας Παιδίατρος ή ένας Γυναικολόγος ή ένας Ουρολόγος, να έχει τη δυνατότητα να ασκεί "καθήκοντα ιατρού εργασίας", επειδή "χρίστηκε" ως Ιατρός Εργασίας μέσω μιας ΠΝΠ.

Η εξέλιξη αυτή ενέχει τον κίνδυνο της υποβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών στους χώρους εργασίας. Και όχι απλά υποβάθμιση, ίσως καθίσταται και επικίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων, να ασκείται μία Ιατρική ειδικότητα από ιατρό που δεν την κατέχει. Πόσο βέβαιο είναι ότι προστατεύεται ουσιαστικά η υγεία του εργαζόμενου, όταν ο ιατρός που τον εξετάζει δεν έχει διαρκή και ουσιαστική ενασχόληση με το αντικείμενο; Το επιχείρημα "της έλλειψης ικανού αριθμού ειδικευμένων στην Ιατρική της Εργασίας ιατρών" δε δικαιολογεί την απόφαση να επιτρέπεται σε ιατρούς άλλων ειδικοτήτων να είναι και ιατροί εργασίας. Αλήθεια, στην έλλειψη ιατρών άλλων ειδικοτήτων, γιατί δεν έγινε κάτι αντίστοιχο;

Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να απαιτούν τις υπηρεσίες που τους αξίζουν, οι δε εργοδότες να επιλέγουν με επιστημονικά κριτήρια το συνεργάτη Ιατρό Εργασίας, που θα είναι ο αξιόπιστος και εξειδικευμένος σύμβουλός τους σε θέματα προστασίας της υγείας των εργαζομένων, τόσο σε σωματικό, όσο και σε ψυχικό επίπεδο. Η δε Πολιτεία πρέπει να εγκύψει σοβαρά πάνω στα θέματα Υγείας της εργασίας που αφορούν κάθε εργαζόμενο, και να δώσει ουσιαστικές, και όχι εμβολωματικές λύσεις.